

Kolokvium mladých jazykovedcov po siedmy raz

V dňoch 3.–5. decembra 1997 sa v Modre-Piesku uskutočnilo tradičné medzinárodné stretnutie začínajúcich jazykovedcov, organizované Slovenskou jazykovednou spoločnosťou pri SAV a Jazykovedným ústavom L. Štúra SAV. Zišli sa na ňom mladí ľudia z 13 krajín, aby tu prezentovali výsledky vlastných lingvistických výskumov i niektoré pozoruhodné bádateľské postrehy. Kolokvium otvorila duša týchto podujatí M. Nábělková, ktorá osobitne privítala J. Horeckého, M. Majtána, S. Ondrejoviča a A. Jarošovou, pripravených poskytnúť cenné rady a pripomienky v diskusiách, rozhovoroch a neformálnych stretnutiach.

Dôkazom obrovského záujmu mladých lingvistov o účasť na kolokviu bolo 50 príspevkov, a to nielen z oblasti jazykovedy, ale i príbuzných vedných disciplín. Odznali v piatich slovanských jazykoch, tematicky boli rozdelené do niekoľkých blokov.

Ako prvý vystúpil P. Ž e ň u c h (Slavistický kabinet SAV) s referátom o rukopisných spevníkoch 16.–19. storočia v archívoch v Užhorode a vo Lvove. M. S i t á r o v á (JÚLŠ SAV) rozobrala zápisy pomenovaní osôb v rámci výskumu lexiky administratívnoprávnych písomností z predpisovného obdobia, fonológie a morfológie kultúrnej slovenčiny v administratívnoprávnych textoch 16. storočia sa venoval M. L a u e r s d o r f (Kansas). M. V a j d l o v á (Praha) referovala o práci na staročeskom slovníku, pričom sa zamerala na staročeské substantivizované adjektíva, predovšetkým na pomenovania poplatkov a dávok.

Pre K. Z a w i l s k ú (Olsztyn) sa žriedlom filologických bádání stali torunské rukopisné noviny, pre Z. B r a u n š t e i n o v ú (Praha) zasa prirovnania v starej češtine. Na zmysel a stratégiu uplatnenia furlandského menšinového jazyka v poľnohospodárskej odbornej terminológii poukázal G. C a d o r i n i (Praha). Príspevok Z. Č í ž i k o v e j (Belehrad) bol venovaný postaveniu nárečových prvkov v literárnych dielach dolnozemskej autorov s dôrazom na reč sedliackych postáv. M. G l ü c k o v á - S z a b ó o v á (Ostrihom) z obsahového hľadiska charakterizovala učebnice slovenského jazyka z rokov 1918–1920 na území dnešného Maďarska, S. S i m o n (FF UK) sa zameril na výskum jazyka maďarskej tlače na Slovensku a E. F r ü h a u f o v á (PdF PU Pre-

šov) na interferenciu vo fónických systémoch slovenčiny, šarišského nárečia a rómčiny.

S výsledkami skúmania exoným – internacionálnych toponým, ktoré majú pravopisnú podobu domáceho jazyka, vystúpil M. H a r v a l í k (Praha), s poznámkami k výskumu mikrosociálnych toponým J. K r š k o (FHV UMB B. Bystrica) a problematiku preneseného používania etnoným *Turek*, *Tatár* a *Talian* priblížil Ľ. K r á l i k (JÚĽŠ SAV). P. O d a l o š (PdF UMB B. Bystrica) upozornil na novovznikajúce názvy firiem. M. G i g e r (Zürich) skúmal typologické postavenie hornej lužickej srbčiny medzi západoslovanskými jazykmi so zameraním na nominálny systém, pričom poukázal na tendenciu k zjednocovaniu paradigiem v duáli a pluráli v lužicko-srbských jazykoch a na vyradenie starších foriem do periférnych podsystémov. U. D o l e s c h a l o v á (Viedeň) sa venovala nesklonnosti v slovanských jazykoch, W. S t e f a n c z y k (Krakov) funkciu vokatívu v súčasnej poľštine, C. A. H i d a l g o (FF PU Prešov) slovesu ako jednému z možných prívlastkov podmetu a J. M e z u l á n i k (Karviná) prítlačivosti gramatickej formy kladných a záporných výrazov pri argumentácii. P. B r u n d a (Karviná) predstavil tzv. prípadovú štúdiu vo vyučovaní cudzích jazykov v obchodnej interakcii a vymedzil jej odlišnosti od tradičného chápania – zásadný odklon od grafických zručností k rečovým, kľúčovosť manažérskych a rozhodovacích schopností a techniku diskusie. J. W a c h t a r c z y k o v á (JÚĽŠ SAV) poukázala na niektoré teoreticko-metodologické problémy skúmania dynamiky vývoja súčasného jazyka.

Onomastike bol venovaný príspevok M. M. N o w a k o w s k e j (Lodž) zaoberajúci sa pomenovaním osôb vykonávajúcich pracovné činnosti v závodoch. Dialektologickým otázkam s dôrazom na komunikačný aspekt sa venoval D. U n u k (Maribor). Svoje poznatky z oblasti okazionálnej slovtvorby sprostredkovala Ľ. L i p t á k o v á (PdF PU Prešov) a fonologické podmienky vokalizácie neslabičných predložiek v češtine a slovenčine z hľadiska rekčnej fonológie porovnal M. N i l s s o n (Göteborg). M. M l č o c h (Olomouc) si všímal jazyk súčasnej žurnalistiky, J. B e ň o v á (FF UK) problematiku kultúry reči na javisku SND v Bratislave, L. U r b a n c o v á (FHV UMB B. Bystrica) jazyk inzerátov, O. Š k v a r e n i n o v á (FF UK) proxemiku ako základný modifikátor dialógu a L. H a š o v á (Praha) opísala postupnosť tém v bežnom rozhovore.

V zastúpení bol prednesený príspevok M. J a v o r s k e j (Karviná) o komunikácii v reklame.

Charakteristiku galicizmov v slovenčine predstavili M. B y s t r i a n s k a (FF PU Prešov) a O. O r g o ň o v á (FF UK), chromatickú terminológiu v slovenskom a francúzskom jazyku M. K o n c o v á (JÚLŠ SAV) a keltské výpožičky v latinčine W. S o w a (Krakov). Prírodný priestor a motív domova v Hečkovom Červenom víne a v Reymontových Sedliakoch porovnala X. Č i n č u r o v á (FHPV PU Prešov).

Oblasti počítačovej lingvistiky sa týkal spoločný príspevok A. R a n g e l o v e j, Z. O p a v s k e j a Z. T i c h e j (Praha) o projekte výkladového slovníka jazyka českého, referát L. J a n o v c a a P. K o j z a r a (Praha) o využití programu Concorde pri tvorbe autorských slovníkov. V. B e n k o a A. R a j č a n o v á (PdF UK, JÚLŠ SAV) referovali o lokalizácii softvérových produktov, K. F u r d í k (FEI TU Košice) o automatickom určovaní obsahu odborného textu, J. I v a n e c k ý (FEI TU Košice) o automatickej fonematickej transkripcii v slovenčine a J. Š t e f a n o v i č (EF STU Bratislava) o rozpoznávaní textu pomocou počítača.

Referát J. Z a j o n c a (Etnografický ústav SAV) bol zameraný na analýzu tradičných názvov ako východiska skúmania ornamentálnych motívov. Dialektologickú problematiku predstavila K. B a l l e k o v á (JÚLŠ SAV) v príspevku venovanom pradiarskej a tkáčskej terminológii, A. L a l í k o v á (JÚLŠ SAV) v analýze neurčitých zámen v nárečiach a G. M ú c s k o v á (FF UK) v poznámkach o používaní nárečia a spisovného jazyka podľa anketového prieskumu.

V poslednom bloku vystúpila W. M i r o s l a w s k á (Poľský inštitút, Bratislava) s výsledkom výskumu podôb ženských priezvisk v poľských a slovenských nárečiach, B. V y k y p ě l (Brno) s rekonštrukciou staropruskej sociálnej terminológie a A. G r i g o r a š o v á (Kyjev) s rozborom rozmanitých spôsobov autorskej interpretácie frazeologizmov.

VII. kolokvium mladých jazykovedcov uzavrela a prítomným poďakovala M. Nábělková. Jej volania po pripomienkach a návrhoch na zlepšenie podujatia zámerne nenašli ohlas, desiatky spokojných pohľadov a usmiatej tváří boli najlepším hodnotením. Odznelo množstvo skutočne kvalitných referátov nasýtených vzácnymi informáciami a aj organizačná stránka stretnutia bola

výborná. Mladí ľudia, ktorí si tu mali možnosť rozšíriť obzory svojho doterajšieho poznania, sa presvedčili, že jazykoveda je naozaj príťažlivou výskumnou oblasťou. Zostáva len dúfať, že o rok sa v rovnako príjemnej atmosfére všetci opäť zídu na ďalšom, už ôsmom ročníku.

Zborník VARIA [VII] sprostredkuje všetky materiály z kolokvia aj širšej odbornej verejnosti.

M. Koncová

Slovenský preklad kánonického práva (Kódex kánonického práva. Latinsko-slovenské vydanie. Pre Konferenciu biskupov Slovenska vydal Spolok sv. Vojtecha, Trnava 1996. 937 s.)

Kódex kánonického práva, ktorého latinsko-slovenské vydanie (paralelný latinský a slovenský text) vydalo spoločne vydavateľstvo Liberia Editrice Vaticana r. 1983 a Spolok sv. Vojtecha pre Konferenciu biskupov Slovenska r. 1996, predstavuje komplexný text noriem, ktoré sú potrebné na to, „aby sa hierarchická a organická štruktúra (Cirkvi) stala viditeľnou, aby sa riadne usporiadalo vykonávanie úloh, ktoré jej Boh zveril, predovšetkým posvätnej moci a vysluhovania sviatostí, aby sa usporiadali vzťahy medzi veriacimi podľa spravodlivosti založenej na láske pri zabezpečení a určení práv jednotlivcov a aby sa napokon spoločné podujatia, prijaté na zdokonaľovanie kresťanského života, kánonickými zákonmi podpíerali, upevňovali a napomáhali“ (s. XIX). Kánonické normy sú v tomto vydaní rozvrhnuté do siedmich kníh: 1. Všeobecné normy, 2. Boží ľud, 3. Učiacia úloha Cirkvi, 4. Posväcovacia úloha Cirkvi, 5. Časné majetky Cirkvi, 6. Sankcie Cirkvi, 7. Procesy. Netreba osobitne zdôrazňovať, že v tejto najnovšej podobe kódex zahŕňa, upevňuje výsledky a závery Druhého vatikánskeho koncilu. Okrem toho sa v recenzovanom vydaní publikuje aj apoštolská konštitúcia o Rímskej kúrii, Odpovede na pochybnosti, analyticko-abecedný register (uvedený ako Analiticko--abecedný, hoci v živom záhlaví sa píše analytický) a bohatý index (čiže obsah).